

Tussenrapportage politie-inzet bij situaties verward/onbegrepen gedrag

Resultaten deelonderzoek 1

Meer zicht nodig op de inzet van politie

Er is al jaren veel discussie over politie-inzet bij burgers met verward/onbegrepen gedrag. Het aantal registraties hiervan (onder code E33) is sinds 2011 toegenomen met ca. 10% per jaar tot bijna 169.000 in 2025¹. Hieronder vallen eenmalige tot (zeer vaak) herhaalde situaties en zowel kleine, kortdurende situaties als ernstige en/of langdurige.

Pogingen om het beroep op politie te verminderen zijn tot nu toe weinig succesvol. Ondanks veel projecten, vooral geïnitieerd vanuit de zorg, neemt het aantal registraties niet af. Een belangrijke oorzaak hiervan lijkt dat veel situaties die als E33 geregistreerd worden, sterk van elkaar verschillen.

Ook blijkt dat projecten niet altijd goed aansluiten bij de situaties die voor de politie het meest belastend zijn. Deze belasting kan op verschillende vlakken liggen: in tijd, in frustratie en onmacht, in inzet van speciale diensten (zoals onderhandelaars, arrestatieteams, zoekteams e.d.) of anders.

Er is al eerder onderzoek gedaan naar E33-registraties maar waar precies de pijn voor politie zit, is onvoldoende duidelijk. Bekend zijn o.a. frequentie, locatie en context van de registraties (2022)² en welke mensen er achter schuilgaan (2019)³. Maar we weten niet welke situaties de meeste tijd kosten, welke inzet politie daarin precies doet en welke inzet vanuit de zorg gewenst is⁴.

Doel en vraag

Het doel van dit onderzoek is om de inzet en behoefte van de politie te verduidelijken, zodat de zorg gericht kan ondersteunen in de meest belastende situaties.

De onderzoeksvragen zijn:

- 1) welke verschillen zijn er in tijdsinzet tussen verschillende E33-situaties en tussen regio's?
- 2) welke situaties zijn het meest belastend en waarom?
- 3) welke samenwerking met zorg vindt daarin plaats en in welke mate sluit die aan bij de behoefte van politie?

We onderzoeken op twee manieren: via een globale, kwantitatieve analyse van een groot aantal situaties (deelonderzoek 1) en via een gedetailleerde, kwalitatieve analyse van een klein aantal situaties (deelonderzoek 2), geselecteerd op basis van de resultaten van deel 1. Deze infographic gaat over deel 1, de rapportage over deel 2 volgt in 2027.

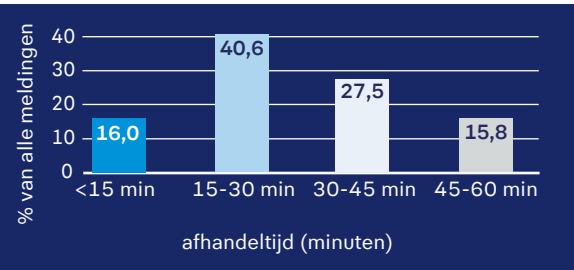
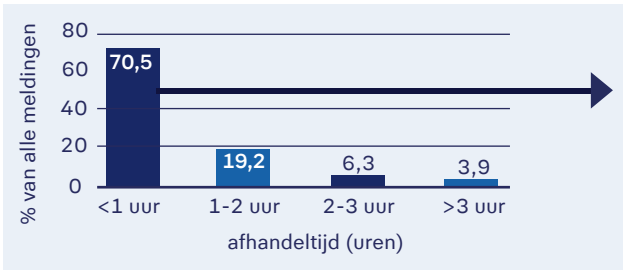
Bevinding 1:

20,8% van de reactieve politie-inzet gaat naar E33-registraties van verward/onbegrepen gedrag

De reactieve tijd is de tijd die politie besteedt aan het handelen in reactie op 112-meldingen of andere urgente oproepen van het publiek of collega's⁵, ook wel 'noodhulp' of 'incidentafhandeling' genoemd. Tijd die besteed wordt aan o.a. rechercheonderzoek, geplande activiteiten van wijkagenten en veel andere politieactiviteiten valt hier niet onder. Verward/onbegrepen gedrag kan ook aan de orde zijn in situaties die niet als E33 geregistreerd staan, o.a. als er een strafbaar feit gepleegd is (dat krijgt dan 'voorrang' in de registratie).

De 'reactieve tijd' in de noodhulp is een deel van de totale tijd die politie besteedt⁶. Hoeveel andere, niet-reactieve tijd aan verward/onbegrepen gedrag wordt besteed kunnen we niet cijfermatig vaststellen.

Het is moeilijk te duiden of 20,8% veel of weinig is. We beschikken niet over data die een directe vergelijking met andere typen registraties mogelijk maakt. Ook hebben we geen eerdere meetmomenten waarmee we dit percentage kunnen vergelijken.

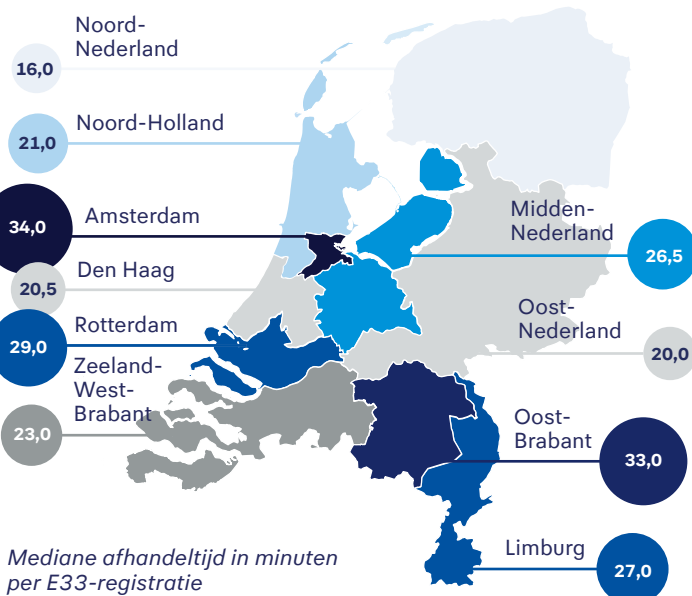
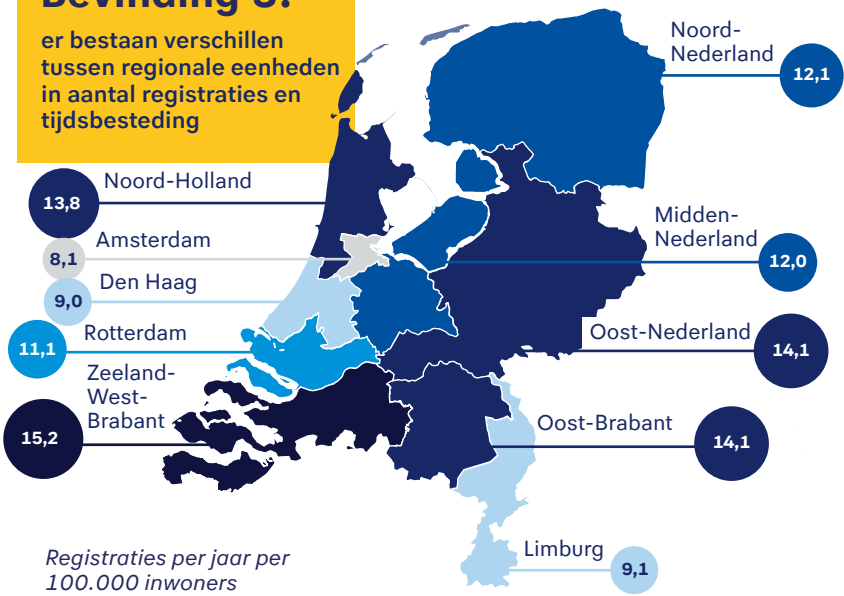

Bevinding 2:

ruim 70% van de situaties duren korter dan een uur, ruim 25% tussen één en drie uur, bijna 4% langer dan drie uur

Bevinding 3:

er bestaan verschillen tussen regionale eenheden in aantal registraties en tijdsbesteding

Conclusies deelonderzoek 1 en vooruitblik deelonderzoek 2

- er bestaan aanzienlijke verschillen in de tijd die de politie kwijt is aan E33-situaties, zowel tussen registraties als tussen regio's (hier op niveau van de tien regionale eenheden)
- de belasting voor de politie zit zowel bij het hoge aantal 'vaak & kort' als bij de grote tijdsinvestering bij 'zelden & zeer lang'
- de, voor deel 1 gebruikte, dataset geeft geen inzicht in de belasting van (zeer) vaak herhaalde situaties met dezelfde personen
- ook geeft de dataset geen inzicht in andere vormen van belasting, zoals frustratie en onmacht of de inzet van speciale diensten
- in deel 2 brengen we deze belasting in beeld door in zes regio's gericht drie typen situaties te selecteren en daarop te verdiepen: 'vaak & kort', 'zelden & zeer lang' en 'vaak herhaald'

Tussenrapportage politie-inzet bij situaties verward/onbegrepen gedrag

Methoden deelonderzoek 1

Databron 1

De Basisvoorziening Handhaving (BVH), het incidentenregistratiesysteem van de Nationale Politie, is gebruikt om registraties met code E33 (overlast persoon verward gedrag), E14 (poging zelfdoding) of E91 (lijkvinding na zelfdoding) te selecteren. Daarvoor is dezelfde database (periode 2021-2023, heel Nederland) gebruikt als voor het onderzoek van het Informatie en Analyseteam (IAT) (2022)³.

Informatie over andere incidentcodes waren in deze database niet beschikbaar. Er werd een random steekproef getrokken van 4329 situaties waarbij enkele beschrijvende kenmerken (o.a. plaats, tijdstip, aantal betrokken eenheden) beschikbaar waren. Informatie over de aard van de politie-inzet, geregistreerd als tekst in BVH, mocht niet worden ingezien op basis van de voor dit onderzoek beschikbare toestemming. Onder de term 'eenheid' wordt een operationele unit verstaan, zoals een tweetal agenten of een eenmans-surveillance maar dit kan ook een onderhandel- of arrestatieteam zijn.

Databron 2

Het Geïntegreerd Meldkamer Systeem (GMS), het systeem voor de registratie van tijd en inzet van o.a. de politie, is gebruikt om de bestede tijd per registratie vast te stellen.

Geanonimiseerde situaties uit databron 1 zijn gekoppeld aan GMS-data uit databron 2. Na koppeling bleek bij 2183 van de 4329 situaties GMS-data beschikbaar te zijn. Hiervan was 93% een E33-registratie, 5% E91 en 2% E14. Vanwege het kleine aandeel van E91 en E14, en de vergelijkbaarheid met eerder onderzoek, worden op de Resultaten-pagina alle situaties benoemd als 'E33' en 'verward/onbegrepen gedrag'.

Beperkingen

De hier gepresenteerde resultaten, deel 1 van een onderzoek in 2 fasen, kennen een aantal beperkingen. De dataset (bron 1) omvatte veel minder inhoudelijke data dan gehoopt, omdat het enige beschikbare tekstveld zeer wisselend of niet was ingevuld. Na koppeling van bron 1 aan bron 2 bleken 2183 cases (50,3%) niet compleet. Nadere analyse liet zien dat deze uitval willekeurig was, ofwel niet alleen voorkomend bij specifieke situaties. Zowel BVH als GMS zijn systemen die niet primair bedoeld zijn voor het doen van onderzoek, maar voor het registreren van handelen van politie in de dagelijkse praktijk.

Bij het berekenen van de totale tijd besteed aan reactieve politie-inzet zijn enkele aannames gedaan, zoals die ook zijn gedaan in eerder onderzoek⁵. Zo is er bijvoorbeeld gerekend met een gemiddelde van twee medewerkers per eenheid en is de tijdsbesteding in de situaties waarvoor geen GMS-data beschikbaar was, berekend op basis van de situaties waarvoor die data er wel was.

In deze steekproef was één BVH-tekstveld beschikbaar, dat veel minder (betrouwbare) informatie bleek te bevatten dan verwacht. Daardoor kon alleen onderzoeksvraag 1 volledig beantwoord worden en onderzoeksvraag 2 slechts deels.

Uitgangspunten analyses bestede tijd

In het GMS-systeem staan verschillende 'typen tijden' geregistreerd. Het maakt verschil of de bestede tijd wordt gerekend vanaf het binnenkomen van een melding bij 112, vanaf het moment dat er een eenheid wordt ingezet, of vanaf het moment dat deze eenheid ter plaatse is. In dit onderzoek zijn twee typen tijd gebruikt.

Voor de totale reactieve politietijd (bevinding 1) is de 'doorlooptijd' gebruikt: deze start op het moment dat de melding wordt uitgegeven aan de eerste eenheid en eindigt op het moment dat de laatste eenheid vertrekt.

Voor het berekenen van de verschillen in tijdsinzet tussen verschillende E33-situaties (bevinding 2) en tussen regionale eenheden (bevinding 3) is gebruik gemaakt van de 'afhandeltijd': deze start op het moment dat de eerste eenheid ter plaatse is en eindigt op het moment dat de laatste eenheid vertrekt. Op deze manier is er geen verstoring effect van de aanrijtijd: deze is korter in dichtbevolkt gebied en langer in dunbevolkt gebied. Bij het meetellen van aanrijtijd wordt de vergelijking tussen situaties en regionale eenheden veel moeilijker.

Bij de vergelijking tussen de regionale eenheden (bevinding 3) is de mediane afhandeltijd gerapporteerd omdat de dataset niet normaal verdeeld is. Het gemiddelde wordt dan sterk vertekend door enerzijds heel veel korte en anderzijds weinig zeer lange situaties. De mediaan geeft bij een dergelijke verdeling een beter beeld. In de berekening van de totale bestede tijd zijn alle betrokken eenheden meegeteld.

Vervolgonderzoek

Voor deel 2 van dit onderzoek zal gebruikt worden gemaakt van een nieuwe, recente dataset. Hieruit wordt een steekproef getrokken die gebaseerd is op de drie in deel 1 gevonden patronen in tijdsbesteding, rekening houdend met spreiding over het land, bevolkingsdichtheid en het verkrijgen van toestemming op het niveau van burgemeesters/gemeenten.

Colofon

Dit onderzoek is uitgevoerd door de Politieacademie, in samenwerking met de Nationale Politie. Onderzoekers: Vanessa Schwegler, Thijs Beckers en Bauke Koekkoek (en eerder Ryanne Bleumink en Peter van Os). Contact via bauke.koekkoek@han.nl.

1. <https://data.politie.nl/#/Politie/nl>

2. Poels, M. (2019). Verward in Flevoland. De personen achter de politiemeldingen. Amsterdam: Onderzoeksbureau Care2Research

3. <https://www.politie.nl/binaries/content/assets/politie/nieuws/2022/december/67a41ada-9733-4d84-b772-e254b4c951c>

4. Parlementaire verkenning (2024). <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2024D28280&did=2024D28280>

5. Verlaan, T., Langton, S.H., Ruiter, S. (2023). Reactieve politie-inzet op straat. Tijdschrift voor de Politie, 36 - 40

6. Scholtens, A., Helsloot, M., Helsloot, I. (2021). Noodhulp als specialisme. Een theoretische verkenning naar mogelijkheden voor een aparte specialistische noodhulporganisatie. <https://crisislab.nl/wordpress/wp-content/uploads/Factsheet-onderzoek-noodhulp-als-specialisme.pdf>

